

DOMSTOLENS DOM
den 26 september 2000 *

I mål C-443/98,

angående en begäran enligt artikel 177 i EG-fördraget (nu artikel 234 EG), från Pretore di Milano (Italien), att domstolen skall meddela ett förhandsavgörande i det vid den nationella domstolen anhängiga målet mellan

Unilever Italia SpA

och

Central Food SpA,

angående tolkningen av rådets direktiv 83/189/EEG av den 28 mars 1983 om ett informationsförfarande beträffande tekniska standarder och föreskrifter (EGT L 109, s. 8; svensk specialutgåva, område 13, volym 12, s. 154), i dess lydelse enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 94/10/EG av den 23 mars 1994 om en väsentlig ändring för andra gången av direktiv 83/189 (EGT L 100, s. 30; svensk specialutgåva, område 13, volym 26, s. 32),

* Rättegångsspråk: italienska.

meddelar

DOMSTOLEN

sammansatt av ordföranden G.C. Rodríguez Iglesias, avdelningsordförandena L. Sevón och R. Schintgen, samt domarna P.J.G. Kapteyn, C. Gulmann (referent), J.-P. Puissochet, H. Ragnemalm, M. Wathelet och V. Skouris,

generaladvokat: F.G. Jacobs,

justitiesekreterare: avdelningsdirektören D. Louterman-Hubeau,

med beaktande av de skriftliga yttranden som har inkommit från:

- Unilever Italia SpA, genom advokaterna F. Capelli och G. Votta, Milano,
- Italiens regering, genom professor U. Leanza, chef för utrikesministeriets avdelning för diplomatiska tvister, i egenskap av ombud, biträdd av I.M. Braguglia, avvocato dello Stato,
- Belgiens regering, genom biträdande rådgivaren A. Snoecx, utrikes-, utrikeshandels- och biståndsministeriets rättsavdelning, i egenskap av ombud,
- Danmarks regering, genom kontorschefen J. Molde, utrikesministeriet, i egenskap av ombud,
- Nederländernas regering, genom M.A. Fierstra, chef för utrikesministeriets avdelning för europarättsliga frågor, i egenskap av ombud,

— Europeiska gemenskapernas kommission, genom P. Stancanelli, rättstjänsten, och M. Shotter, nationell tjänsteman med förordnande vid samma avdelning, båda i egenskap av ombud,

med hänsyn till förhandlingsrapporten,

efter att yttranden har avgivits vid den muntliga förhandlingen den 16 november 1999 av: Unilever Italia SpA, den italienska regeringen och kommissionen,

och efter att den 27 januari 2000 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,

följande

Dom

- ¹ Pretore di Milano har genom beslut av den 6 november 1998, som inkom till domstolen den 7 december samma år, i enlighet med artikel 177 i EG-fördraget (nu artikel 234 EG) ställt en fråga om tolkningen av rådets direktiv 83/189/EEG av den 28 mars 1983 om ett informationsförfarande beträffande tekniska standarder och föreskrifter (EGT L 109, s. 8; svensk specialutgåva, område 13, volym 12, s. 154), i dess lydelse enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 94/10/EG av den 23 mars 1994 om en väsentlig ändring för andra gången av direktiv 83/189 (EGT L 100, s. 30, svensk specialutgåva, område 13, volym 26, s. 32, nedan kallat direktiv 83/189).

- 2 Frågan har uppkommit i samband med en tvist mellan bolaget Unilever Italia SpA (nedan kallat Unilever) och bolaget Central Food SpA (nedan kallat Central Food) beträffande Central Foods betalning av Unilevers leverans av olivolja.

Gemenskapsrätten

- 3 I artikel 1.1, 1.2 och 1.9 i direktiv 83/189 föreskrivs följande:

”I detta direktiv har nedannämnda termer och begrepp följande betydelser:

- 1) ’Produkt’: alla industriellt framställda produkter och alla jordbruksprodukter.
- 2) ’Teknisk specifikation’: en i ett dokument intagen specifikation som fastställer de egenskaper som krävs av en produkt, exempelvis kvalitetsnivåer, prestanda, säkerhet eller dimensioner, inbegripet sådana krav på produkten som avser varubeteckning, terminologi, symboler, provning och provningsmetoder, förpackning, märkning eller etikettering och förfaranden för bedömning av överensstämmelse.

Termen ’teknisk specifikation’ täcker också produktionsmetoder och processer i fråga om de jordbruksprodukter som avses i artikel 38.1 i fördraget, produkter avsedda att konsumeras av människor eller djur, läkemedel enligt

artikel 1 i direktiv 65/65/EEG, liksom produktionsmetoder och processer för andra produkter om de påverkar dessa produkters egenskaper.

...

- 9) 'Teknisk föreskrift': tekniska specifikationer och andra krav, inbegripet tillämpliga administrativa bestämmelser, som är rättsligt eller faktiskt tvingande vid saluföring eller användning av en produkt i en medlemsstat eller en större del därav, samt — med undantag av dem som anges i artikel 10 — medlemsstaternas lagar och andra författningar som förbjuder tillverkning, import, saluföring eller användning av produkten.

... ”

- 4 I artikel 8.1—8.3 i direktiv 83/189 föreskrivs följande:

”1. Om inte annat följer av artikel 10 skall medlemsstaterna omedelbart till kommissionen överlämna alla utkast till tekniska föreskrifter, såvida inte föreskriften utgör endast en överföring av den fullständiga texten till en internationell eller europeisk standard, då det är tillräckligt med information om den aktuella standarden. De skall också till kommissionen redovisa skälen till varför det är nödvändigt att utfärda en sådan teknisk föreskrift, om dessa inte redan framgår av förslaget.

...

Kommissionen skall omedelbart underrätta de övriga medlemsstaterna om utkastet och alla dokument som lämnats in. Den kan även överlämna förslaget för yttrande till den i artikel 5 nämnda kommittén och, om så är lämpligt, till den kommitté som är ansvarig för området i fråga.

...

2. Kommissionen och medlemsstaterna kan lämna synpunkter till den medlemsstat som har överlämnat ett utkast till teknisk föreskrift. Medlemsstaten skall så långt möjligt ta hänsyn till dessa då den tekniska föreskriften därefter utarbetas.

3. Medlemsstaterna skall utan dröjsmål till kommissionen överlämna den slutliga versionen av texten till en teknisk föreskrift.”

5 Artikel 9 i direktiv 83/189 föreskriver följande:

”1. Medlemsstaterna får inte anta ett förslag till teknisk föreskrift före utgången av tre månader från den tidpunkt då kommissionen mottog informationen enligt artikel 8.1.

2. Från den tidpunkt då kommissionen mottog informationen enligt artikel 8.1 får medlemsstaterna inte anta

- ett förslag till teknisk föreskrift i form av en frivillig överenskommelse enligt artikel 1.9 andra strecksatsen innan fyra månader har gått,
- något annat förslag till teknisk föreskrift innan sex månader har gått, om inte de särskilda förutsättningarna i punkterna 3, 4 och 5 föreligger,

om kommissionen eller någon annan medlemsstat inom tre månader från samma tidpunkt inkommer med ett detaljerat utlåtande som går ut på att den planerade åtgärden kan skapa hinder för varornas fria rörlighet på den inre marknaden.

Den berörda medlemsstaten skall underrätta kommissionen om vilka åtgärder den planerar att vidta med anledning av sådana detaljerade utlåtanden. Kommissionen skall yttra sig över dessa åtgärder.

3. Medlemsstaterna får inte anta ett förslag till teknisk föreskrift före utgången av tolv månader från den tidpunkt då kommissionen mottog informationen enligt artikel 8.1 om kommissionen inom tre månader från samma tidpunkt tillkännager sin avsikt att föreslå eller anta ett direktiv, en förordning eller ett beslut i frågan i enlighet med artikel 189 i fördraget.

4. Medlemsstaterna får inte anta ett förslag till teknisk föreskrift före utgången av tolv månader från den tidpunkt då kommissionen mottog informationen enligt artikel 8.1 om kommissionen inom tre månader från samma tidpunkt meddelar att den konstaterat att förslaget till teknisk föreskrift rör en fråga som redan täcks av ett förslag till ett direktiv, en förordning eller ett beslut som förelagts rådet i enlighet med artikel 189 i fördraget.

5. Om rådet intar en gemensam ståndpunkt under den frysningsperiod som anges i punkterna 3 och 4 skall perioden förlängas till arton månader, om inte annat följer av artikel 9.6.

6. De skyldigheter som anges i punkt 3—5 skall upphöra att gälla om

— kommissionen meddelar medlemsstaterna att den inte längre avser att föreslå eller anta en bindande gemenskapsrättsakt,

— kommissionen meddelar medlemsstaterna att den återtagit sitt utkast eller förslag,

— kommissionen eller rådet antagit en bindande gemenskapsrättsakt.

7. Punkt 1—5 skall inte tillämpas i de fall då en medlemsstat av tvingande skäl, på grund av allvarliga och oförutsedda händelser som gäller skyddet av folkhälsan eller den allmänna säkerheten, djurskyddet eller skyddet av växter, måste utarbeta tekniska föreskrifter på mycket kort tid i syfte att omedelbart anta och införa dem, utan att samråd är möjligt. Medlemsstaten skall i informationen enligt artikel 8 ange vilka skäl som gör beslutet om åtgärderna så brådskande. Kommissionen skall så snart som möjligt lämna sina synpunkter på informationen. Den skall vidta lämpliga åtgärder om detta förfarande missbrukas. Kommissionen skall regelbundet informera Europaparlamentet.”

6 Enligt artikel 10.1 första strecksatsen i direktiv 83/189 skall följande gälla:

”Artiklarna 8 och 9 skall inte tillämpas på de lagar och andra författningar i medlemsstaterna eller de frivilliga överenskommelser genom vilka medlemsstaterna

— uppfyller de bindande gemenskapsrättsakter som leder till att tekniska specifikationer antas.”

7 I punkterna 54 och 55 i domen av den 30 april 1996 i mål C-194/94, CIA Security International (REG 1996, s. I-2201, nedan kallad domen i målet CIA Security International), slog domstolen fast att direktiv 83/189 skall tolkas på så sätt att ett åsidosättande av anmälningsskyldigheten medför att de tekniska föreskrifterna i fråga inte kan tillämpas och därmed inte kan anföras mot

enskilda och att enskilda således kan åberopa artiklarna 8 och 9 i direktiv 83/189 vid nationell domstol, på vilken det ankommer att vägra att tillämpa en nationell teknisk föreskrift som inte har anmälts i enlighet med direktivet.

- 8 Sålunda som domstolen påpekade i punkt 35 i dom av den 16 juni 1998 i mål C-226/97, Lemmens (REG 1998, s. I-3711), medför underlåtenheten att anmäla tekniska föreskrifter, vilken utgör ett förfarandefel vid antagandet, att dessa föreskrifter inte kan tillämpas om de hindrar användning eller saluföring av en produkt som inte uppfyller kraven i dessa föreskrifter.

Den italienska lagstiftningen och anmälningsförfarandet

- 9 Det framgår av handlingarna i målet att ett lagförslag om reglering av geografisk ursprungsmärkning av olika typer av olivolja presenterades för det italienska parlamentet den 27 januari 1998. Förslaget behandlades av senaten i februari och i mars samma år, och av deputeradekammaren i april och i juni.
- 10 Under tiden anmodade kommissionen, som fått kännedom om förslaget, de italienska myndigheterna att anmäla detta i enlighet med artikel 8.1 i direktiv 83/189, vilket skedde den 4 maj 1998. Kommissionen underrättade därefter de övriga medlemsstaterna om förslaget och den 10 juni 1998 publicerade den ett meddelande i *Europeiska gemenskapernas officiella tidning* med angivande av att den frist om tre månader inom vilken ett förslag inte får antas i enlighet med artikel 9.1 i direktiv 83/189 löpte fram till den 5 augusti 1998. Kommissionen påpekade även att det enligt domen i målet CIA Security International ankommer på den nationella domstolen att vägra tillämpa en nationell teknisk föreskrift som inte har anmälts i enlighet med direktiv 83/189, vilket medför att de berörda tekniska föreskrifterna inte kan göras gällande mot enskilda (EGT C 177, 1998, s. 2).

- 11 Den 23 juli 1998 informerade kommissionen de italienska myndigheterna om sin avsikt att lagstifta på det område som omfattades av lagförslaget och anmodade dem att i enlighet med artikel 9.3 i direktiv 83/189 inte anta förslaget före utgången av tolv månader från det att det meddelades kommissionen.
- 12 Efter slutligt godkännande från det italienska parlamentets båda kamrar under-tecknades lag nr 313 om bestämmelser i fråga om ursprungsmärkning av extra jungfruolja, jungfruolja och ordinär olivolja (nedan kallad den omtvistade lagen) den 3 augusti 1998 av republikens president, premiärministern och jordbruks-ministern.
- 13 Påföljande dag informerade kommissionen Italiens ständiga representant vid Europeiska unionen att den avsåg att inleda förfarandet enligt artikel 169 i fördraget (nu artikel 226 EG) om lagen offentliggjordes i *Gazzetta ufficiale della Repubblica italiana* och förklarade att denna lag inte skulle kunna göras gällande gentemot enskilda om den offentliggjordes före den 4 maj 1999.
- 14 Den 4 augusti 1998 erhöll kommissionen från den spanska och den portugisiska regeringen detaljerade utlåtanden i enlighet med artikel 9.2 i direktiv 83/189 där dessa regeringar hävdade att den planerade lagen måste ändras, och den 5 augusti inkom synpunkter från den nederländska regeringen i enlighet med artikel 8.2.
- 15 Den 29 augusti 1998 offentliggjordes den omtvistade lagen i *Gazzetta ufficiale della Repubblica italiana* nr 201 och den trädde i kraft påföljande dag.
- 16 Artikel 1 i denna lag föreskriver i huvudsak att de oljor som avses endast kan saluföras med uppgift om att de har "producerats" eller "tillverkats" i Italien om hela processen från skörd, produktion och beredning till förpackning har skett i

Italien. Märkningen av olja som i Italien, helt eller delvis, framställts av olja med annat ursprung måste innehålla uppgift om detta, med angivande av aktuell procentandel och ursprungsland eller -länder. Den olja som inte är försedd med dessa uppgifter måste avsättas inom fyra månader från det att lagen trädde i kraft eller därefter dras tillbaka från marknaden.

- 17 Den 22 december 1998 antog kommissionen den lagstiftning som den hade underrättat de italienska myndigheterna om, i form av förordning (EG) nr 2815/98 om saluföringsnormer för olivolja (EGT L 349, s. 56), vilken särskilt fastställer normer för produktens ursprungsbeteckning på etiketter och förpackningar för jungfruolja och extra jungfruolja.

Målet vid den nationella domstolen och tolkningsfrågan

- 18 Efter en beställning från Central Food levererade Unilever den 29 september 1998 648 liter extra jungfruolja till ett belopp av 5 330 708 ITL.
- 19 Genom skrivelse av den 30 september 1998 meddelade Central Food Unilever att den olivolja som hade levererats inte var märkt i enlighet med den omtvistade lagen. Central Food vägrade därför att betala det utestående beloppet och anmodade Unilever att återta de varor som nu fanns i bolagets lager.
- 20 Den 2 oktober 1998 ifrågasatte Unilever den standpunkt som Central Food hade intagit. Unilever gjorde gällande att den omtvistade lagen inte skulle tillämpas, eftersom kommissionen inom ramen för förfarandet för anmälan och granskning av förslag till tekniska regler som införts genom direktiv 83/189 hade förelagt Republiken Italien att avstå från att före den 5 maj 1999 lagstifta i fråga om

märkning av olja och mot bakgrund av domen i målet CIA Security International. Unilever anförde att den olivolja som hade levererats helt och hållet uppfyllde gällande italienska regler och anmodade Central Food att godta leveransen och att verkställa betalningen.

- 21 Då Central Food återigen vägrade att betala väckte Unilever talan den 21 oktober 1998 vid Pretore di Milano med yrkande om betalningsföreläggande beträffande ett belopp motsvarande leveransens pris.
- 22 Mot bakgrund av dessa omständigheter beslutade Pretore di Milano att förklara målet vilande och att ställa följande fråga till domstolen:

”Kan den nationella domstol som har att ta ställning till ett yrkande om betalningsföreläggande avseende en leverans av extra jungfruolja som har märkts på ett sätt som strider mot bestämmelserna i en nationell lag, vilken utfärdats och trätt i kraft inom medlemsstaten (lag nr 313 av den 3 augusti 1998), vägra att tillämpa den ovannämnda nationella lagen, med beaktande av att Europeiska gemenskapernas kommission, efter att ett nationellt lagförslag om ursprungsmärkning av extra jungfruolja, jungfruolja och olivolja har anmälts och därefter granskats, med stöd av artikel 9.3 i direktiv 83/189/EEG (om ett informationsförfarande beträffande tekniska standarder och föreskrifter) har riktat ett föreläggande till den anmälande staten att inom en viss frist (före den 14 september 1999) inte lagstifta avseende regler för saluföring av olivolja, i avvaktan på att det skall antas en gemenskapsreglering på området i fråga?”

Tolkningsfrågan

Den omtvistade lagens märkningsreglers karaktär av tekniska föreskrifter

- 23 Det skall inledningsvis undersökas huruvida tolkningsfrågan inte längre har något föremål, eftersom den omtvistade lagen inte omfattas av direktiv 83/189, vilket den italienska regeringen har gjort gällande.
- 24 För det första har denna regering anfört att den omtvistade lagen inte innehåller bestämmelser som kan kvalificeras som tekniska föreskrifter i den mening som avses i direktiv 83/189. Den har hänvisat till syftet med den omtvistade lagen, vilket består i att skydda konsumenterna med hjälp av korrekt information beträffande olivoljans ursprung och härkomst, till det förhållandet att det rör sig om jordbruksprodukter och till den omständigheten att de regler som den omtvistade lagen innehåller inte berör och inte får återverkningar på dessa produkters egenskaper.
- 25 Det är i detta avseende tillräckligt att erinra om att begreppet ”produkt” enligt artikel 1.1 i direktiv 83/189 avser såväl industriellt framställda produkter som jordbruksprodukter och att med begreppet ”teknisk specifikation” enligt artikel 1.2 i samma direktiv skall förstås en i ett dokument intagen specifikation som fastställer de egenskaper som krävs av en produkt, inbegripet sådana krav på produkten som avser märkning och etikettering. Nationella regler som innehåller sådana specifikationer utgör tekniska specifikationer i den mening som avses i direktiv 83/189, oberoende av de skäl som har rättfärdigat att föreskrifterna har antagits (se i detta avseende dom av den 20 mars 1997 i mål C-13/96, Bic Benelux, REG 1997, s. I-1753, punkt 19).

- 26 Således innehåller den omtvistade lagen, som reglerar märkning i fråga om olivoljans ursprung, regler som kan kvalificeras som "tekniska specifikationer" i den mening som avses i direktiv 83/189.
- 27 Eftersom det för saluföring av olivolja i Italien föreligger en skyldighet *de jure* att iakttä dessa regler, rör det sig faktiskt om tekniska föreskrifter i den mening som avses i artikel 1.9 i direktiv 83/189.
- 28 Den italienska regeringen har för det andra gjort gällande att den omtvistade lagen inte omfattades av anmälningskravet enligt artikel 10 i direktiv 83/189, eftersom den antogs i enlighet med rådets direktiv 79/112/EEG av den 18 december 1978 om tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning om märkning, presentation och reklam i fråga om livsmedel (EGT L 33, 1979, s. 1; svensk specialutgåva, område 15, volym 2, s. 130), som i sin artikel 3.1 punkt 7 föreskriver en skyldighet att vid märkning lämna uppgift om den plats där livsmedlet är producerat eller varifrån det kommer i fall då underlåtenhet att lämna sådana uppgifter kan vilseleda konsumenten på ett avgörande sätt i fråga om livsmedlets rätta ursprung eller härkomst.
- 29 Detta argument kan inte godtas. Såsom kommissionen har anfört lämnar denna i allmänna termer formulerade bestämmelse i direktiv 79/112 medlemsstaterna ett tillräckligt stort manöverutrymme för att det skall vara uteslutet att nationella bestämmelser om ursprungsmärkning, i likhet med de bestämmelser som finns i den omtvistade lagen, kan kvalificeras som nationella bestämmelser genom vilka medlemsstaten uppfyller bindande gemenskapsrättsakter i den mening som avses i artikel 10.1 första strecksatsen i direktiv 83/189.
- 30 Mot bakgrund av dessa omständigheter finner domstolen att regler av det slag som reglerna om märkning i den omtvistade lagen utgör tekniska föreskrifter som omfattas av direktiv 83/189.

Effekterna av att artikel 9 i direktiv 83/189 åsidosätts

- 31 Den hänskjutande domstolen har ställt frågan för att få klarhet i huruvida det i en civilrättslig tvist mellan enskilda, beträffande rättigheter och skyldigheter av avtalsrättslig natur, ankommer på den nationella domstolen att vägra tillämpa en nationell teknisk föreskrift som har antagits under den period då antagande inte får ske enligt artikel 9 i direktiv 83/189.
- 32 Unilever har i detta avseende gjort gällande att domstolen i domen i målet CIA Security International bekräftade att en nationell teknisk föreskrift som har antagits i strid med de skyldigheter som följer av artiklarna 8 och 9 i direktiv 83/189 inte i något fall får göras gällande gentemot enskilda.
- 33 Kommissionen har för det första anfört att det i domen i målet CIA Security International, beträffande en tvist mellan enskilda, slogs fast att tekniska föreskrifter som har antagits i strid med direktiv 83/189 inte får tillämpas och att det av den domen följer att en sådan bristande tillämplighet kan åberopas i en tvist mellan enskilda. Kommissionen har tillagt att det saknas skäl för att underlåtenhet att följa direktiv 83/189 inte skulle medföra samma konsekvens i ett mål om betalningsföreläggande såsom det nu aktuella.
- 34 För det andra är den bristande tillämpligheten enligt kommissionen en nödvändig följd såväl vid åsidosättande av anmälningsskyldigheten enligt artikel 8 i direktiv 83/189 som vid underlåtenhet att iaktta de frister under vilka antagande inte får ske enligt artikel 9 i samma direktiv. Antagandet av en nationell teknisk föreskrift efter att förslaget har anmälts men under den frist då antagande inte får ske, utan att hänsyn tas till synpunkter eller andra reaktioner från kommissionen och de andra medlemsstaterna, innebär en faktisk risk för att nya hinder för gemenskapshandeln skapas. Denna risk är helt och hållet av samma slag som risken att en nationell teknisk föreskrift antas med åsidosättande av anmälningsskyldigheten.

- 35 Den italienska regeringen har med stöd av den danska regeringen anfört att domstolen förvisso har slagit fast att vissa bestämmelser i direktivet har direkt effekt på så sätt att enskilda vid bristfälligt införlivande kan åberopa dessa bestämmelser gentemot den felande medlemsstaten. Domstolen har emellertid även slagit fast att, för det fall denna rättspraxis utsträcktes till att även omfatta förhållanden mellan enskilda, detta skulle innebära att gemenskapen gavs rätt att ålägga enskilda skyldigheter med omedelbar verkan, trots att den endast givits sådan behörighet i de fall som den har rätt att utfärda förordningar. Således följer det av domstolens fasta rättspraxis att en enskild person inte självständigt genom ett direktiv kan åläggas förpliktelser och att ett direktiv alltså inte som sådant kan åberopas gentemot denne. Domen i målet *CIA Security International* ger inte anledning att frångå denna slutsats. Domslutet i den domen förefaller inte vara avsett att ändra den princip som innebär att ett direktiv inte kan ges horisontell direkt effekt mellan enskilda.
- 36 Dessutom har den italienska, den danska och den nederländska regeringen särskilt gjort gällande att domstolen i domen i målet *CIA Security International* enbart slog fast att det är underlåtenhet att iaktta anmälningsskyldigheten enligt artikel 8 i direktiv 83/189 som medför att den aktuella tekniska föreskriften inte kan tillämpas. Artikel 9 i direktiv 83/189 skiljer sig emellertid väsentligt från artikel 8. Det avgörande för domstolens tolkning var i detta fall effektiviteten av den förebyggande kontroll som föreskrivs i artikel 8 i direktiv 83/189. Däremot skulle det inte ha bidragit till att säkerställa kommissionens effektiva kontroll om de tekniska föreskrifterna inte hade kunnat tillämpas på grund av åsidosättande av den skyldighet att inte anta dem före utgången av en viss period som föreskrivs i artikel 9. Den omständigheten att en medlemsstat inte har iakttagit en sådan förfaranderegulering som föreskrivs i artikel 9.3 i direktiv 83/189 kan i en sådan situation inte ha någon annan verkan än att kommissionen ges rätt att väcka en fördragsbrottstalan mot den felande staten.
- 37 Mot bakgrund av dessa påståenden skall det för det första undersökas huruvida den rättsliga följden av att skyldigheterna i direktiv 83/189 inte iakttas är densamma när det gäller skyldigheten att iaktta de perioder då föreskrifter inte

får antas i enlighet med artikel 9 i direktiv 83/189 som beträffande anmälningsskyldigheten enligt artikel 8 i direktiv 83/189.

- 38 Domstolen erinrar i detta avseende om att domen i målet *CIA Security International* avsåg en teknisk föreskrift som inte hade anmälts i enlighet med artikel 8 i direktiv 83/189, vilket förklarar varför det i domslutet i denna dom endast konstateras att tekniska föreskrifter som inte har anmälts i enlighet med denna artikel inte kan tillämpas.
- 39 I de domskäl som låg till grund för domslutet behandlade domstolen emellertid även de skyldigheter som följer av artikel 9 i direktiv 83/189. Dessa domskäl visar dock att dessa skyldigheter, med beaktande av syftet med direktiv 83/189 och lydelsen av dess artikel 9, skall behandlas på samma sätt som de som följer av artikel 8 i samma direktiv.
- 40 I punkt 40 i domen i målet *CIA Security International* underströks således att avsikten med direktiv 83/189 är att genom en förebyggande kontroll skydda den fria rörligheten för varor, vilken är en av gemenskapens grundvalar, att denna kontroll är effektiv i den mån som alla förslag till tekniska föreskrifter som omfattas av direktivet skall anmälas och i den mån som antagandet och ikraftträdandet av dessa föreskrifter — förutom sådana som skall omfattas av ett undantag eftersom de måste antas skyndsamt — måste uppskjutas under de perioder som fastslås i artikel 9.
- 41 I punkt 41 i samma dom slog domstolen vidare fast att anmälan och den period under vilken föreskrifter inte får antas ger kommissionen och andra medlemsstater tillfälle dels att undersöka om förslaget i fråga skapar sådana hinder för handeln som strider mot EG-fördraget eller hinder som måste motverkas genom att gemensamma eller harmoniserade åtgärder vidtas, dels att föreslå ändringar av de planerade nationella åtgärderna. Detta förfarande gör det för övrigt möjligt för kommissionen att föreslå eller anta gemenskapsrättsliga föreskrifter som reglerar det område som är föremål för den planerade åtgärden.

- 42 I punkt 50 i domen i målet CIA Security International angav domstolen att ändamålet med direktiv 83/189 inte enbart är att underrätta kommissionen, utan att på ett mera allmänt plan undanröja eller begränsa handelshinder, att underrätta de andra medlemsstaterna om de tekniska föreskrifter som planeras av en stat, att ge kommissionen och de andra medlemsstaterna den tid som är nödvändig för att reagera och föreslå en ändring som gör det möjligt att minska de begränsningar av den fria rörligheten för varor som den planerade åtgärden leder till och att ge kommissionen den tid som är nödvändig för att föreslå ett direktiv om harmonisering.
- 43 Domstolen konstaterade vidare att lydelsen av artiklarna 8 och 9 i direktiv 83/189 är precis, eftersom det i dessa artiklar föreskrivs ett gemenskapsrättsligt kontrollförfarande för förslag till nationella föreskrifter och att ikraftträdandedagen för dessa är beroende av att kommissionen godkänner dem eller inte motsätter sig dem.
- 44 Även om domstolen, efter att i punkt 48 i domen i målet CIA Security International ha erinrat om att syftet med direktiv 83/189 är att genom en förebyggande kontroll skydda den fria rörligheten för varor och att anmälningsskyldigheten utgör ett väsentligt medel för att fullgöra denna gemenskapskontroll, slog fast att denna kontroll blir än mer effektiv genom att nämnda direktiv tolkas på så sätt att ett åsidosättande av anmälningsskyldigheten utgör ett väsentligt förfarandefel av den arten att det kan medföra att de tekniska föreskrifterna i fråga inte kan tillämpas på enskilda, så framgår det av de överväganden som redovisats i punkterna 40—43 i denna dom att åsidosättande av skyldigheten att under en viss period inte anta föreskrifterna i enlighet med artikel 9 i direktiv 83/189 också utgör ett väsentligt förfarandefel som är sådant att de tekniska föreskrifterna inte kan tillämpas.
- 45 Det skall därför för det andra undersökas huruvida den omständigheten, att de tekniska föreskrifter som antagits med åsidosättande av artikel 9 i direktiv 83/189 inte kan tillämpas, kan åberopas i en civilrättslig tvist mellan enskilda beträffande rättigheter och skyldigheter av avtalsrättslig natur.

- 46 Domstolen konstaterar först och främst att tillämpningen, i ett civilrättsligt förfarande av detta slag, av tekniska föreskrifter som har antagits med åsidosättande av artikel 9 i direktiv 83/189 kan få till följd att användningen eller saluföringen av en produkt som inte är förenlig med dessa regler hindras.
- 47 Detta är således fallet i målet vid den nationella domstolen, eftersom tillämpningen av den italienska lagstiftningen är ägnad att hindra Unilevers saluföring av den extra jungfruolja som företaget hade erbjudit till försäljning.
- 48 Det kan vidare erinras om att rättsföljden av att anmälningsskyldigheten har åsidosatts, och som innebär att föreskrifterna inte kan tillämpas, i domen i målet CIA Security International fastställdes som svar på tolkningsfrågor som uppkommit i en tvist mellan konkurrerande företag i ett förfarande som grundades på nationella bestämmelser om förbud mot illojala handelsförfaranden.
- 49 Det följer således av domstolens rättspraxis att det förhållandet att en teknisk föreskrift som inte har anmälts i enlighet med artikel 8 i direktiv 83/189 inte kan tillämpas kan åberopas i en tvist mellan enskilda av de skäl som redovisats i punkterna 40—43 i denna dom. På samma sätt är det beträffande det fall då de skyldigheter som föreskrivs i artikel 9 i samma direktiv inte har iakttagits, och det finns i detta avseende inte anledning att behandla tvister mellan enskilda i fråga om illojal konkurrens, som i målet CIA Security International, annorlunda än tvister mellan enskilda beträffande rättigheter och skyldigheter av avtalsrättslig natur, som i det nu aktuella målet.
- 50 Även om det, såsom den italienska och den danska regeringen har anfört, är riktigt att en enskild person inte självständigt genom ett direktiv kan åläggas förpliktelser och ett direktiv alltså inte som sådant kan åberopas gentemot denne

(se dom av den 14 juli 1994 i mål C-91/92, Faccini Dori, C-91/92, REG 1994 s. I-3325, punkt 20; svensk specialutgåva, volym 16), är denna rättspraxis inte tillämplig på en situation där den omständigheten att artikel 8 eller artikel 9 i direktiv 83/189 inte har iakttagits, vilket utgör ett väsentligt förfarandefel, medför att den tekniska föreskrift som har antagits med åsidosättande av en av dessa artiklar inte kan tillämpas.

- 51 I en sådan situation definierar direktiv 83/189, i motsats till det tänkta fall då direktiv inte har införlivats och som omfattas av den rättspraxis som dessa två regeringar har åberopat, inte på något sätt det materiella innehållet i den rättsregel som den nationella domstolen skall tillämpa när den avgör målet. Det skapar varken rättigheter eller skyldigheter för enskilda.
- 52 Mot bakgrund av vad ovan anförts skall frågan besvaras på så sätt att det i en civilrättslig tvist mellan enskilda, beträffande rättigheter och skyldigheter av avtalsrättslig natur, ankommer på den nationella domstolen att vägra att tillämpa en nationell teknisk föreskrift som har antagits under den period då antagande inte får ske enligt artikel 9 i direktiv 83/189.

Rättegångskostnader

De kostnader som har förorsakats den italienska, den belgiska, den danska och den nederländska regeringen samt kommissionen, vilka har inkommit med yttranden till domstolen, är inte ersättningsgilla. Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i målet vid den nationella domstolen utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den nationella domstolen att besluta om rättegångskostnaderna.

På dessa grunder beslutar

DOMSTOLEN

— angående den fråga som genom beslut av den 6 november 1998 har ställts av Pretore di Milano — följande dom:

I en civilrättslig tvist mellan enskilda, beträffande rättigheter och skyldigheter av avtalsrättslig natur, ankommer det på den nationella domstolen att vägra att tillämpa en nationell teknisk föreskrift som har antagits under den period då antagande inte får ske enligt artikel 9 i rådets direktiv 83/189/EEG av den 28 mars 1983 om ett informationsförfarande beträffande tekniska standarder och föreskrifter, i dess lydelse enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 94/10/EG av den 23 mars 1994 om en väsentlig ändring för andra gången av direktiv 83/189.

Rodríguez Iglesias

Sevón

Schintgen

Kapteyn

Gulmann

Puissochet

Ragnemalm

Wathelet

Skouris

Avkunnad vid offentligt sammanträde i Luxemburg den 26 september 2000.

R. Grass

G.C. Rodríguez Iglesias

Justitiesekreterare

Ordförande